

מתקפת חמאס הוכיחה שהגרעין האיראני הוא באמת איום קיומי

06.11.2023 | ד"ר רפאל בן לוי | written by

זה 20 שנה ניטש ויכוח בישראל עד כמה האיום של איראן בעלת נשק גרעיני הוא חמור. יש מי שטען כי איראן גרעינית תהיה איום קיומי על ישראל, ויש טענו כי היא תהיה אומנם איום חמור מאוד אך לא דווקא קיומי.

בנימין נתניהו נהג לאורך השנים להמשיל את מצבנו ל-1938, ובו ישראל ניצבת בפני שאלה הרת-גורל, האם תתעמת עם האויב בכל מחיר ☒ או שהיא תהסס, ותתאפשר השואה?

רבים אחרים במערכת דחו את המשל הזה כהגזמה פרועה ולא רלוונטית. בראשם עמד אהוד ברק, שהתנגד נחרצות להגדרת הסוגיה כאיום קיומי, וכתב בספרו: "אנחנו לא באירופה 1937, או אף 1947. אם זו 'שואה', מה תהיה תגובתנו? להתקפל ולחזור לגולה? אם איראן תשיג את הפצצה יהיה רע, רע מאוד, אך עדיין נהיה כאן ונצטרך למצוא דרכים להתמודד עם המציאות החדשה".

המשמעות בפועל של הגדרת האיום היא עד כמה ישראל צריכה להסתכן על-מנת למנוע מאיראן מלעבור את הסף לנשק גרעיני. אם מדובר באיום קיומי, המשמעות היא שישראל צריכה לעשות הכול ☒ להסתכן במלחמה אזורית כוללת ואף ביצירת קרע מול ארה"ב ☒ כדי למנוע זאת. ואם זה איום חמור אך לא קיומי, אזי ישראל צריכה לפעול נגד האיום, אך כנראה אם תעמוד מפני החלטה גורלית, עדיף לה לא לפעול ללא אישור מושינגטון אם בכלל, ובמקום זאת לעבור למדיניות שבה היא תשאף להרתיע את איראן מכל שימוש בנשק החדש שלה.

פניו של הרוע בהתגלמותו

המתקפה ב-7 באוקטובר צריכה להכריע את הוויכוח אחת ולתמיד. היא גם מראה לנו שאף הטוענים כי איראן גרעינית תהיה איום קיומי ☒ ובראש ובראשונה נתניהו עצמו ☒ לא באמת לקחו את עצמם ברצינות המתבקשת ולא פעלו בהתאם.

עד המתקפה ב-7 באוקטובר לא האמנו שרוע כזה באמת קיים בעולם. אומנם אמרנו שהוא קיים, דקלמנו סיסמאות שהוא קיים, אך לא באמת הפנמנו, לא באמת הבנו את העניין. לא באמת האמנו שיש אנשים בעולם שמוכנים לסכן את כל עתידם רק כדי לטבוח ביהודים, שהערך העליון ביותר שלהם, מה שיותר חשוב מהחיים עצמם, הוא להרוג להשמיד את כל היהודים, טף ונשים, אף במחיר התאבדות.

ידענו לומר את זה, אבל זו הייתה בגדר ידיעה תאורטית, ידיעה היסטורית. בוודאי שהמדינה שחייה בצל השואה זוכרת שהנאצים היו מוכנים לסכן את הכול כדי לרצוח עוד יהודי אחד. אבל

עם מרחק הזמן שכחנו שזה אמיתי. הלקח הזה לא נשכח אך כן נשחק, עד כדי שכאשר הדבר נגע למעשה, לא הבנו מה זה אומר.

אבל עכשיו פגשנו שוב את פניו של הרוע בהתגלמותו. חווינו את זה שוב על בשרנו, ואנחנו צריכים כעת להפנים את המשמעות. המשמעות היא שלא ניתן לומר עוד שאיראן פועלת על-פי אינטרסים לאומיים, שהאויבים שלה הם בגדר רטוריקה בלבד. לא ניתן לומר עוד שלא ייתכן שאיראן תסכן את המשך קיום המשטר על-ידי התקפה גרעינית על ישראל, או שהיא לא תקריב ערים שלמות שתעמודנה בסכנת השמדה מתגובה ישראלית למתקפה כזו. אלא המשמעות היא שייתכן וייתכן וייתכן.

המחיר: השמדה לאומית

מתקפת חמאס צריכה להבהיר לנו שמי שחי באידאולוגיה זו באמת מוכן להתאבד ואף התאבדות קולקטיבית, אם רק יוכל לקחת את ישראל יחד איתו. ומי שלא מוכן להפנים וממשיך לאחוז באשליה שהאויבים שלנו חושבים כמונו ומחזיקים בסולם ערכים כמונו, יישא במחיר של אשליות אלה, והמחיר הוא השמדה לאומית. ולא יהיה עוד מי להגיד ששינוי ולא הערכנו נכון את כוונות האויב, ולא יהיה מי שיוכל לערוך ועדת חקירה למחדל. זאת המשמעות של איום קיומי. איום שמציב אותנו בפני החלטה אם להתקיים או לא להתקיים.

שנים התלבטנו איפה קו האדום שמחייב פעולה. וככל שאיראן התקדמה, הזזנו את קו האדום, כי למה לפעול עכשיו אם אפשר עדיין להרתיע את איראן מלהתקדם. עד שכיום איראן עומדת בין שבועות לחודשים מפצצה מבצעית בהינתן החלטה. אולי זה היה מספיק טוב לפני 7 באוקטובר. היום זה הרבה מעבר לקו האדום.

זה הזמן לחזור ולהפנים את מה שאמר מנחם בגין ב-1978, מספר שנים לפני שיישם זאת בעיראק. בגין, שחיי בדור שעוד לא הספיק לשכוח את האמת הזו לגבי מציאות הרוע, אמר: "הלקח היום והלקח לעתיד לבוא: ראשית, אם אויב היהודים אומר כי יש בלב, בדמו, שאיפה להשמיד אותם [?] אל תזלזלו, אל תלעיגו, אל תפקפקו, אלא קחו את שאיפתו ברצינות, התייחסו אל דבריו בכל החומרה הטבועה בהם. האמינו לו. האויב הזה רוצה להשמיד את היהודים. מינעו ממנו את הכוח להשמידם. היכוננו כל יום תמיד ליום הפקודה, אבל לעולם אל תאמרו עוד: אין זה רציני".

פורסם ב-גלובס 06.11.2023